

Amerykański system obrony przeciwrakietowej. Możliwość zainstalowania jego elementów na terytorium Polski.

Pytania i odpowiedzi

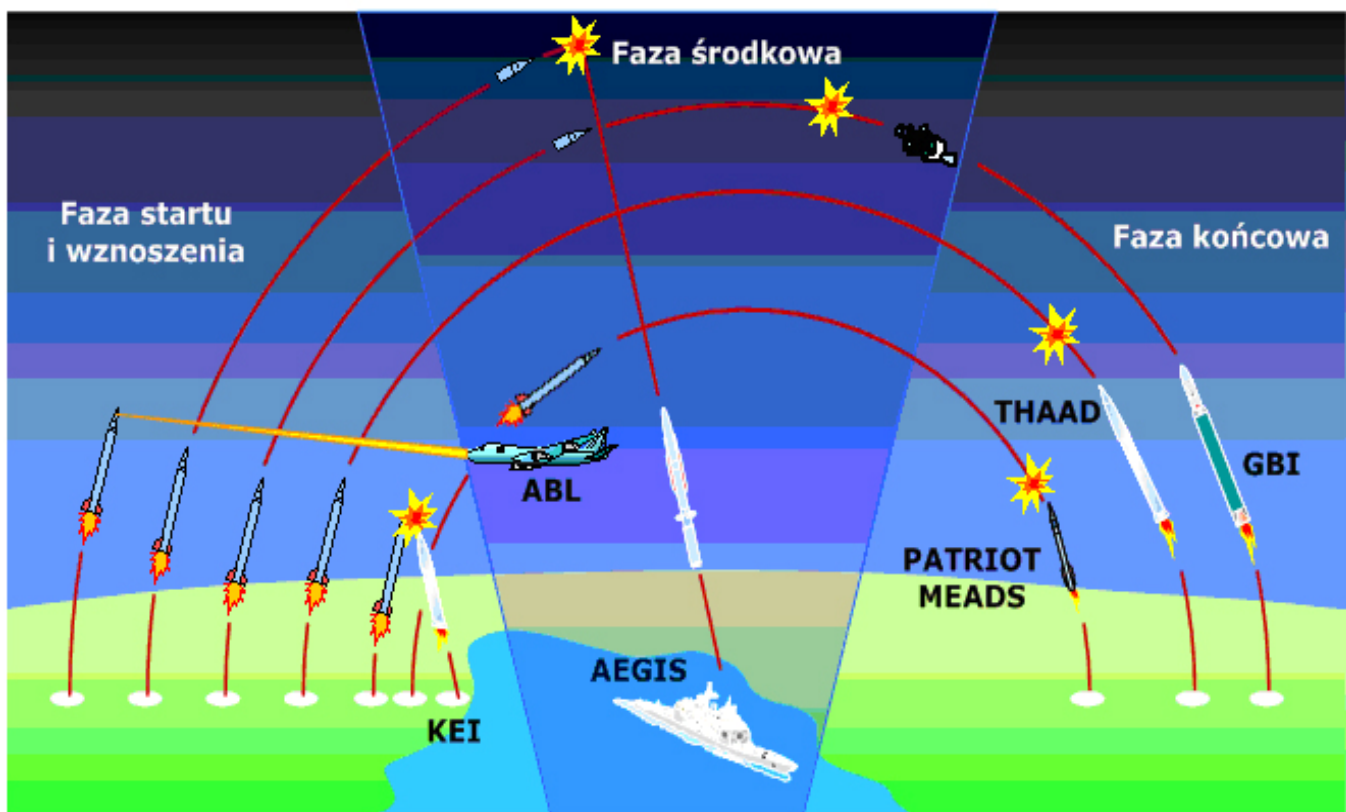

Poniższy materiał zawiera zestaw odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania w sprawie „tarczy antyrakietowej”. Jego celem jest rozwianie wątpliwości, wyjaśnienie nieporozumień narosłych wokół amerykańskiej propozycji umieszczenia w Polsce elementów tego systemu oraz jego funkcjonowania.

1. Co to jest „tarcza antyrakietowa”?

- „Tarcza antyrakietowa”, obrona przeciwrakietowa, MD (z ang.: Missile Defence) to popularne nazwy amerykańskiego Systemu Obrony Przeciwrakietowej. Jego zadaniem jest ochrona przed rakietami balistycznymi krótkiego, średniego i dalekiego zasięgu.
- System ten składa się obecnie z trzech podsystemów:
  - a. wykrywania i naprowadzania (radary i satelity),
  - b. przechwytywania (rakiety przechwytywające, laser),
  - c. dowodzenia i łączności.
- Zwalczanie rakiet balistycznych w poszczególnych fazach ich lotu i w zależności od ich zasięgu wymaga zastosowania innych rozwiązań technicznych, co powoduje, że wykorzystywane są różne podsystemy przechwytywania rakiet rozmieszczone:
  - a. na lądzie: system przechwytywania w początkowej fazie lotu (KEI), system obrony w środkowej fazie lotu (GMD), systemy obrony przeciwrakietowej teatru działań, czyli w końcowej fazie lotu (PAC-3, MEADS, THAAD),
  - b. na morzu: system AEGIS,
  - c. w powietrzu: laser na samolocie Boeing 747 (ABL).

Zastosowanie podsystemów przechwytywania w zależności od zasięgu wrogiej rakiety przedstawia rysunek:

Atakujący

Broniący

- Docelowo, globalny system MD miałby się składać z elementów stacjonarnych i ruchomych rozlokowanych na terytorium Stanów Zjednoczonych oraz w innych regionach świata, w tym w Europie. Będą one rozmieszczone w sposób zapewniający największą skuteczność systemu.
- USA umieściły już elementy systemu obrony przeciwrakietowej na swoim terytorium oraz poza jego granicami. Istniejący od kilkudziesięciu lat radar wczesnego ostrzegania w Wielkiej Brytanii zmodernizowano i zintegrowano z systemem MD. Ponadto USA i Dania podpisały umowę o wykorzystaniu zmodernizowanego radaru wczesnego ostrzegania na Grenlandii, który w ciągu najbliższych kilku lat zostanie zintegrowany z systemem MD.
- Rozwijając globalny system MD Stany Zjednoczone współdziałają z szeroką grupą sojuszników, w tym z Japonią, Wielką Brytanią, Danią, Australią. W zakresie obrony przeciwrakietowej teatru działań, współpraca USA obejmuje również Niemcy, Włochy, Holandię, Hiszpanię, Turcję, Norwegię, Izrael oraz Koreę Południową.

2. Jaki element systemu MD jest rozważany do rozmieszczenia w Polsce?

- Element systemu MD, który jest rozważany do rozmieszczenia w Polsce, to stanowisko rakiet przechwytyjących (GBI), które miałyby służyć do obrony przed rakietami balistycznymi dalekiego i średniego zasięgu.
- Z oficjalnych deklaracji USA wynika, że po zainstalowaniu w Europie wszystkich przewidzianych elementów systemu, będzie on mógł bronić przed rakietami dalekiego i średniego zasięgu nie tylko Stany Zjednoczone, ale również większość europejskich członków NATO.
- Propozycja rozmieszczenia stanowiska rakiet przechwytyjących w Polsce wynika z faktu, iż Polska leży na drodze lub w pobliżu toru lotu rakiet balistycznych wystrzelonych z Bliskiego lub Dalekiego Wschodu w kierunku USA lub Europy.
- Ten element systemu obrony przeciwrakietowej wykorzystuje technologie oparte na energii kinetycznej. Potencjalna „wroga” rakiet zostanie zniszczona mechanicznie, wyłącznie na skutek zderzenia z pociskiem przechwytyjącym. Pocisk taki nie zawiera ładunków wybuchowych. Zestrzelenie „wrogiej” rakiety następuje w środkowej fazie jej lotu, czyli w przestrzeni kosmicznej.
- Ewentualna baza na terytorium Polski mieszcząca stanowisko rakiet przechwytyjących miałaby powierzchnię od 200 do 600 hektarów. Na jej obszarze znajdowałyby się silosy mieszczące 10 rakiet przechwytyjących oraz infrastruktura logistyczno-techniczna, w tym np. budynek obsługi rakiet, magazyn rakiet, dodatkowe budynki pomocnicze. Na terenie bazy przebywałoby także około 200 amerykańskich żołnierzy i inżynierów.
- Elementy dowodzenia i kierowania walką znajdujące się w bazie miałyby być sprzężone z radarem rozważanym do rozmieszczenia w Czechach. Radar ten miałby pozwolić na precyzyjne naprowadzanie rakiety przechwytyjącej na wrogą raketę balistyczną.

3. Jaki jest stan negocjacji z USA w sprawie rozmieszczenia elementu systemu MD w Polsce?

- Polska otrzymała zaproszenie do negocjacji na temat ewentualnego rozmieszczenia w naszym kraju stanowiska rakiet przechwytyjących.
- 23 lutego 2007 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych skierowało do Ambasady USA w Warszawie notę dyplomatyczną zawierającą:
  - a. zgodę Rządu RP na rozpoczęcie negocjacji,
  - b. stanowisko Rządu podkreślające, że dla Polski celem negocjacji będzie wzmocnienie bezpieczeństwa naszego kraju, Stanów Zjednoczonych oraz bezpieczeństwa międzynarodowego,
  - c. zastrzeżenie, że ewentualnie wynegocjowana umowa/umowy stanie się następnie w Polsce przedmiotem procedury ratyfikacyjnej.
- W najbliższym czasie rozpoczną się negocjacje umowy/umów w tej sprawie. Przystąpienie Polski do negocjacji w sprawie obrony przeciwrakietowej w żadnym stopniu nie przesądza decyzji o instalacji elementów systemu na terytorium RP.

4. Kto z polskiej strony będzie prowadził negocjacje? Kto podejmie ostateczną decyzję w tej sprawie?

- Zgodnie z porządkiem prawnym RP na mocy Zarządzenia Prezesa Rady Ministrów powołany zostanie Zespół Negocjacyjny, który będzie prowadził negocjacje.
- Zadaniem Zespołu będzie prowadzenie negocjacji umowy/umów określających warunki ewentualnego rozmieszczenia w Polsce elementów systemu obrony przeciwrakietowej USA i zasad związanej z tym polsko-amerykańskiej współpracy polityczno-wojskowej.
- Należy podkreślić, że w przypadku ewentualnego wynegocjowania powyższej umowy/umów wymagana będzie ich akceptacja przez Parlament i ratyfikacja przez Prezydenta RP. Tym samym, ostateczna decyzja w tej sprawie pozostanie w rękach przedstawicieli całego polskiego społeczeństwa.

5. Czy budowa systemu obrony przeciwrakietowej nie jest zapowiedzią powrotu do wyścigu zbrojeń?

- Nie. System obrony przeciwrakietowej jest elementem prewencji w obliczu rosnącej liczby programów rakietowych i nuklearnych państw łamiących międzynarodowe porozumienia.
- Stanowi on narzędzie zapobiegania, przeciwdziałania i obrony przed skutkami rozprzestrzeniania broni masowego rażenia. Uzupełnia w ten sposób prawne, polityczne, dyplomatyczne, wojskowe i ekonomiczne środki w tym zakresie.

6. Czy MD może być bronią ofensywną?

- Nie. MD jest systemem defensywnym przeznaczonym do przechwytywania wrogich rakiet. Rakiety systemu MD nie mogą być wykorzystywane do atakowania celów naziemnych.
- Rakiety przechwytyjące nie spełniają parametrów technicznych (są zbyt małe), by można było umieścić na nich głowice nuklearne. Jest to rzecz znana ekspertom wojskowym na całym świecie.

7. Czy amerykańska baza będzie miała charakter eksterytorialny?

- Nie. Eksterytorialność ewentualnej bazy amerykańskiej nie była i nie jest dyskutowana. Prawo własności terenu, na którym powstałaby baza pozostanie w gestii państwa polskiego.
- Jeśli Polska podejmie ostatecznie decyzję o podpisaniu umowy/umów w sprawie MD, szczegóły dotyczące statusu prawnego bazy zostaną w nich bardzo precyzyjnie określone.

8. Czy polskie firmy będą zaangażowane w budowę/funkcjonowanie bazy?

- Przedstawiciele administracji amerykańskiej wielokrotnie podkreślali, że w przypadku osiągnięcia porozumienia z Polską w sprawie MD, polskie firmy otrzymają poważne kontrakty w ramach budowy instalacji w Polsce.
- Wymaga to szczegółowych ustaleń i takie ustalenia będą podjęte.

9. Jak wygląda kwestia ewentualnych szczątków rakiety opadających na ziemię i związanej z tym odpowiedzialności prawnej za szkody?

- Przedstawiciele Stanów Zjednoczonych podkreślają, że „wroga” rakietą zostałaby przechwycona w przestrzeni kosmicznej i tam zniszczona. Jej pozostałości spłonęłyby wchodząc w atmosferę ziemską. Stąd prawdopodobieństwo upadku szczątków rakiety na ziemię jest znikome (po katastrofie promu kosmicznego Columbia opadające szczątki nie wyrządziły znaczących szkód na ziemi mimo, że prom jest wielokrotnie większy niż rakietą systemu MD).
- Kwestie zabezpieczenia przed tym oraz ewentualnej odpowiedzialności prawnej będą przedmiotem bardzo szczegółowych negocjacji.
- Warto pamiętać, że kwestia opadających szczątków zestrzelonej rakiety dotyczy również obrony przeciwrakietowej teatru działań (w tym przypadku zestrzelenie wrogiej rakiety ma miejsce w atmosferze), a tego rodzaju systemy obrony przeciwrakietowej już obecnie są w posiadaniu wielu państw europejskich.

10. Jakie jest stanowisko państw UE/NATO wobec decyzji o rozpoczęciu przez Polskę negocjacji?

- Sojusznicy oczekują możliwie pełnej informacji w tej sprawie. Konsultacje na forum Rady Północnoatlantyckiej 19 kwietnia 2007 r. potwierdziły, że żadne państwo sojusznicze nie sprzeciwia się budowie amerykańskiego systemu obrony przeciwrakietowej oraz instalacji jego elementów w Europie.
- Popularna ostatnio teza, że USA (Polska i Czechy) mają wybór między rozwojem systemu MD w ramach NATO lub w ramach współpracy dwustronnej jest fałszywa. Polska, Czechy i USA uczestniczą w pracach NATO nad rozwojem systemu obrony przeciwrakietowej. Należy jedynie pamiętać, że stopień rozwoju obu systemów jest bardzo różny. W NATO trwają prace koncepcyjne dotyczące przyszłej architektury systemu.
- Nie ma sprzeczności między rozwojem amerykańskiego systemu MD a prowadzonymi obecnie pracami zmierzającymi do budowy systemu obrony przeciwrakietowej NATO. Zapewnienie spójności tych systemów w przyszłości jest możliwe.
- Jeśli chodzi o Unię Europejską, Minister Spraw Zagranicznych RP kilkakrotnie przedstawiała na forum UE informacje na temat ewentualnego rozmieszczenia w Polsce systemu MD, akcentując gotowość do szerokich konsultacji i zachowania przejrzystego charakteru naszej współpracy z USA.

11. Czy rozmieszczenie elementów MD w Polsce zagraża bezpieczeństwu Rosji?

- Nie. Rosja doskonale wie, że rakiety przechwytyjące rozważane do rozmieszczenia w Polsce, to rakiety niszczące cele w przestrzeni kosmicznej, a nie rakiety „ziemia-ziemia” przeznaczone do atakowania celów naziemnych w jakimkolwiek państwie. Nie ma więc podstaw do tego, aby Rosja czuła się zagrożona.
- Rakiety przechwytyjące nie spełniają parametrów technicznych (są zbyt małe), by można było umieścić na nich głowice nuklearne lub materiał wybuchowy.
- Rosja otrzymała od USA propozycję współpracy w rozwoju systemu obrony przeciwrakietowej. Jest ona daleko idąca i obejmuje m.in. wymianę technologii, informacji o zagrożeniach rakietowych oraz budowę kompatybilnych systemów obrony przeciwrakietowej. W sytuacji otwartości i przejrzystości działań ze strony USA podnoszenie argumentu o zagrożeniu dla bezpieczeństwa Rosji także z tego powodu jest bezzasadne.

Warszawa, 10 maja 2007 roku

Opracowanie:

Ministerstwo Spraw Zagranicznych
Ministerstwo Obrony Narodowej
Biuro Bezpieczeństwa Narodowego